

Som en stor symfoni

I anledning allehelgensdag, som er første november, bringer vi her en artikkel om å ære helgenene gjennom hele Kirkens liturgiske år.

02.11.2020

I Michelangelos mesterverk Dommedag i Det sixtinske kapell, ser vi Kristus i sentrum som tilsynelatende hersker over universet med en armbevegelse. Ved hans side er Vår Frue som ser medlidende på sine barn når de trer frem for den høyeste dommer. Disse to figurene er

omgitt av et stort antall mennesker, helgener fra Det gamle og Det nye testamente, martyrer og apostler, som har blikket festet på vår Frelser.

Denne måten å fremstille dommedag på har en lang tradisjon i kristen kunst. I middelalderen var det vanlig å se en fremstilling av Kristus omgitt av helgener på fasaden til kirker og katedraler, og noen ganger også inne i dem: menn og kvinner, unge og gamle, lærde og kroppsarbeidere, konger og paver, munkes og soldater, jomfruer og gifte menn og kvinner, fra alle slags miljøer og steder, folkeslag og kulturer. Denne enorme menneskemengden var ofte omgitt av engler som spilte på musikkinstrumenter, som et stort orkester som spiller en vakker symfoni dirigert av komponisten og maestroen, vår Herre Jesus Kristus. Benedikt XVI sammenliknet helgenene med et stort «ensemble av musikkinstrumenter som til tross for

deres forskjeller løfter opp til Gud en stor symfoni av forbønn, takksigelse og lovprisning.»[1] Siden hver enkelt er ekspert på sitt eget instrument, så blir resultatet et rikt variert lydbilde som alltid er nytt, som fremføres gjennom det liturgiske året når vi feirer deres minnedager. Ved de helliges samfunn blir de salige i himmelen en del av vårt liv. Vi er forent med Kirken i himmelen, der «sjelene triumferer sammen med vår Herre» [2]. Vår liturgiske tilbedelse gjør oss i stand til å forene det vi tror på, lever, feirer og ber om til en sammenhengende helhet.

Den kristne hellighets skatter

Gjennom hele historien har utallige menn og kvinner satt Jesu ord ut i praksis: *Estote ergo vos perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est*»; *Vær da dere fullkomne, likesom deres himmelske Far er fullkommen.*[3] Den hellige ånds rike nådegaver, folks

forskjellige væremåter og de mangfoldige livssituasjoner som de kristne befinner seg i, har gjort det mulig å sette vår Herres bud ut i livet på mange forskjellige måter. «Alle situasjoner i livet fører til hellighet, alltid! Hjemme, på gaten, på jobben, i kirken, i hvert øyeblikk og i hver situasjon i livet har veien til hellighet blitt åpnet.»[4]

Helgener har en fantastisk tiltrekningskraft! Livet til en person som har kjempet for å bli lik Kristus er en stor «apologia» for troen. Deres mektige lys skinner midt i verden. Hvis det noen ganger kan se ut som menneskehetens historie blir styrt av mørkets rike, skyldes dette muligens at disse lysene skinner svakere eller er færre i antall. «Disse verdenskrisene er helgenkriser»[5] som den hellige Josemaría sa. Kontrasten mellom deres lysfylte liv og mørket rundt dem er stor. Faktisk ble mange av dem utsatt for

misforståelser eller skjult eller til og med åpen forfølgelse, noe som også skjedde med det Inkarnerte Ordet: *Lyset er kommet til verden, og menneskene elsker mørket fremfor lyset.*^[6] Til tross for alt dette viser historien den store tiltrekningskraft som helgenene har. Folk fra mange samfunnsgrupper beundrer et sterkt og helstøpt kristent livs vitnesbyrd. Helgenenes liv viser oss hvordan det å være nær Herren fyller hjertene med fred og glede. Og hvordan vi kan spre sinnsro, håp og optimisme rundt oss, mens vi samtidig er klar over behovene til de rundt oss, særlig de minst begunstigede.

Å ære helgenene

Den kristne hellighets ufattelige skatter har stadig blitt ihukommet og mediterert over av Kirken i lys av

Guds ord. Liturgien feirer med glede hvert år de som har gått gjennom verden, og som Jesus, *gjorde vel*,^[7]

var strålende lys for sine brødre og søstre, og hjalp dem til å bli lykkelige her i verden og i det kommende liv. Datoen for deres liturgiske feiring samsvarer vanligvis med deres dødsdag, eller *dies natalis*, den dagen de blir født inn i et nytt liv, livet i himmelen. I andre tilfeller knyttes datoen til visse viktige hendelser i deres liv, spesielt datoer knyttet til mottakelsen av sakramentene.

Den hellige Josemaría hadde stor hengivenhet overfor helgenene. «Hvilken stor kjærlighet Teresa hadde! Hvilken iver Xavier hadde! Hvilket fantastisk menneske Paulus var! Å Jesus, vel... jeg har større kjærlighet til deg enn til Paulus, Xavier og Teresa!»^[8] Den hellige liturgi er et privilegert sted der vi kan vokse i kjærlighet til disse himmelske forbedere og føle oss nær dem, som kjærlige følgesvenner på vår jordiske reise. Det romerske missale forener troens tradisjoner

som er feiret gjennom tidene med bønneformularer fra messene for martyrer, hyrder, kirkelærere, jomfruer, og hellige menn og kvinner som nådde fyllden i det kristne liv i forskjellige omstendigheter og livssituasjoner. I de fleste tilfellene inneholder disse tekstene noen felles bønner og noen bønner som passer til den dagen.

De fleste familier feirer bursdagene til de mer fremtredende medlemmene av familien på en spesiell måte, faren eller moren, besteforeldrene... Dette gjøres også i Guds familie, Kirken. I tillegg til høytidene for vår Frue, inkluderer den liturgiske kalender også *høytidene* for den hellige Josef (19. mars), Døperen Johannes fødsel (24. juni), de hellige Peter og Paulus (29. juni) og Allehelgensdag (1. november). Det finnes også et stort antall *fester*; i tillegg til festene for apostler og evangelister som er

spredt utover kirkeåret, feirer Kirken festen for den hellige Laurentius (10. august), den hellige Stefan, den første martyr (26. desember) og de uskyldige barn i Betlehem (28. desember). I tillegg finnes det *minnedager* som enten er obligatoriske eller valgfrie. I Verket feirer vi, i tillegg til høytidene for vår Herre og vår Frue og den hellige Josef, med spesiell ærbødighet Korsets opphøyelse, dagene for de hellige erkeengler og apostlene, vernehelgene for prelaturets forskjellige apostoliske virksomheter, dagene for de andre apostlene og evangelistene, og festen for de hellige verneengler.[9]

Som vi leser i Johannes Åpenbaring, utgjør helgenene *en stor skare som ingen kunne telle, av alle folkeslag og stammer og folk og tungemål*.[10]

Denne skaren innbefatter helgenene i Det gamle testamente, som den rettferdige mann Abel og den

trofaste patriark Abraham, helgenene i Det nye testamente, de mange martyrene fra Kirkens første tid, og de salige og hellige fra alle tider. Dette er den store familien som Guds barn er, dannet av de som former sine liv under ledelse av den evige billedhugger, Den hellige ånd.

Kirkebønner i Det romerske missale

En samtidig fransk forfatter sier at helgenene er som «fargene i spekteret i forhold til lyset.» Hver av dem uttrykker med sin egen nyanse og utstråling den guddommelige hellighets lys. Det er som om utstrålingen fra Kristi oppstandelse, når den går gjennom menneskehetens prisme, åpner opp for et fargespektrum som er like variert som det er fascinerende. «Når Kirken i årets løp minnes martyrene og de andre hellige, 'forkynner den påskemysteriet, fullbyrdet i dem som

har lidd og er blitt herliggjort med Kristus; den holder dem opp som forbilder for de troende, forbilder som gjennom Kristus drar dem til Faderen, og ved deres fortjenester får den del i Guds velgjerninger.’ (Annet Vatikankonsil, konstitusjonen *Sacrosanctum concilium*, nr. 104).»[11]

I formularene i helgenmessene i Det romerske missalet uttrykker Kirken sin bønn i ord som hjelper oss å betrakte de forskjellige fargene i livets spektrum. På hver av disse dagene er det minst en kirkebønn knyttet til denne helgenen som presten fremsier i åpningsritualet like før Ordets liturgi. Denne korte bønner gir et konsentrat av feiringen.[12] Med noen få ord minner den oss om det aspekt av Guds hellighet som skinner klarest i den helgene vi minnes denne dagen. Den begynner ofte med å minne oss om et aspekt av frelseshistorien,

spesielt Kristi mysterium. Og den oppfordrer vanligvis de kristne til å be om den helgenens forbønn innen et område i deres liv.

Innholdet i disse bønnene er ganske rikt og omfattende. For eksempel på minnedagen for den hellige John Fisher og den hellige Thomas More (22. juni) ber vi om å kunne bekrefte med vårt liv den tro vi bekjenner (det den hellige Josemaría ville kalle enhet i livet), eller vi ber om apostolisk iver slik som den hellige Frans Xavier hadde (3. desember), eller å leve Kristi mysterium ved å kontemplere hans lidelse slik som den hellige Katarina av Siena (29. april), eller få våre hjerter tent med Den hellige ånds ild på minnedagen for den hellige Filip Neri (26. mai). Ved andre anledninger ber vi om gaver og nådegaver for Kirken: apostolatets frukter på minnedagen for den hellige Charles Luwanga og hans medmartyrer (3. juni), at det

må finnes hyrder etter Kristi hjerte på minnedagen for den hellige Ambrosius (7. desember) eller å kunne åpne våre hjerter for Kristi nåde med tillit på minnedagen for den hellige Johannes Paul II (22. oktober). På minnedagen for Juan Diego (9. desember) betrakter vi Vår Frues kjærlighet til sitt folk, og på minnedagen for den hellige Agate blir vi minnet om hvor mye Gud gledes over renhetens dyd.

Disse eksemplene, som vi kunne nevne mange flere av, viser oss at bønnene vi ber på disse helgendagene er en rik kilde for våre personlige bønner den dagen. De kan hjelpe oss til å tale spontant til Gud med bestemte uttrykk i løpet av vår arbeidsdag og vår hvile den dagen. Noen av disse bønnene er verdifulle edelstener med enestående skjønnhet, og har blitt bedt i mange århundrer, som juveler satt inn i den kristne tradisjons liturgiske feiringer.

Når vi ber dem, ber vi slik som mange generasjoner før oss har bedt. Minnedagene og festene for helgener som feires gjennom hele året gir oss muligheten til å bli bedre kjent med disse kraftfulle forbedere fremfor Den hellige treenighet, og til å «få nye venner» i himmelen.

Guds stjerner

Helgenene «har, berørt av Guds ord, utløst en slags eksplosjon av lys, der Guds stråleglans skinner på vår verden og viser oss veien. Helgenene er Guds stjerner og ved dem ledes vi til ham, som hele vårt vesen lengter etter.»^[13] Slik som stjernen fra øst ledet de vise menn til deres personlige møte med Kristus, slik hjelper helgenene oss, lik nordstjernen på nattehimmelen, til å nå det landet vi lengter etter.

Blant stjernene som viser veien har Kirken offentlig løftet frem den hellige Josemaría og den salige

Álvaro for å bli æret av det kristne folk. Den apostoliske iver og den uhildede tjeneste for Kirken og alle sjeler som så sterkt preget livene til Opus Deis grunnlegger og hans første etterfølger, er samlet i bønnene som Kirken løfter opp til Gud på deres respektive liturgiske minnedager. I det første tilfellet ber Kirken Gud Fader ved den hellige Josemarías forbønn om at «vi må, ved vårt vanlige arbeid, bli likedannet med Jesus, din Sønn, og tjene forløsningens verk med brennende kjærlighet»[14], og at feiringen av sakramentene må styrke i oss «dine adopterte barns ånd»[15]. I kirkebønnen for den salige Álvaro ber vi om at ved å etterligne hans eksempel «kan vi ydmykt vie oss selv til Kirkens frelsende oppdrag»[16]. Don Álvaro var trofast mot Kirken og fulgte lojalt den hellige Josemaría i å spre budskapet om det universelle kall til hellighet og apostolat.

Vi har stort utbytte av å be den hellige Josemaría og den salige Álvaro om forbønn slik at de fra himmelen kan gi oss troskap mot vårt kall i alle livets omstendigheter. Ved å lese om deres liv, som om det var en stor roman, lærer vi å bli helgener i det vanlige liv. Som den hellige Bernard minner oss om i en preken for allehelgensdag: «Helgenene trenger ikke å bli æret av oss, heller ikke bidrar vår hengivenhet noe til deres herlighet. Hvis vi ærer minnet om dem, gavner det oss, ikke dem. Jeg forsikrer dere om at når jeg tenker på dem, fylles mitt hjerte av en enorm lengsel.»^[17] Derfor kan vi forstå betydningen av hvorfor vi ærer helgenene: «Når vi ser på helgenenes strålende eksempel, vekker det i oss en sterk lengsel etter å bli som dem, leve lykkelig i Guds nærhet, i hans lys, i den store familien av Guds venner.»^[18] I tillegg, når vi går gjennom året og betrakter de

mannlige og kvinnelige helgener fra alle tider og steder, innser vi at «de var, og de er, normale: av kjøtt og blod, som vi. Og de seiret.»[19]

Når vi feirer helgenenes minnedager, blir vi kraftfulle påminnet om det universelle kall til hellighet. Hjulpet av Guds nåde kan alle menn og kvinner svare fullt og helt på den kjærlige invitasjon til å delta i det guddommelige liv, alle i våre spesielle omstendigheter. Som pave Frans sa: «Vi blir ofte fristet til å tenke at hellighet er reservert bare for dem som har mulighet til å bryte opp fra dagliglivet, slik at de kan hengi seg fullstendig til bønn. Men det er ikke slik! Noen tror at hellighet er å lukke øynene og se ut som et hellig ikon. Nei! Dette er ikke hellighet! Hellighet er noe større og dypere som Gud gir oss. Det er faktisk nettopp ved å leve våre hverdagsliv med kjærlighet og være kristne vitnesbyrd at vi blir kalt til å

bli helgener.»[20] Folk fra alle livssituasjoner går på den kristne fullkommenhets vei. «Det er mange kristne som er meget hellige. Det er mange mødre som er fantastisk, vidunderlig hellige; det er mange fedre som er fantastiske. De vil få fantastiske steder i himmelen. Og arbeidere og bønder. Der man minst venter det, finnes det glødende sjeler.»[21]

Hvor oppmuntrende det er å tenke på at ettersom årene går vil det bli flere og flere helgener som har levd et vanlig liv, og som vi vil feire i liturgien, slik at de kan anspore oss til å fordype vår kjærlighet til Kristus i våre vanlige daglige gjøremål!

[1] Benedikt XVI, *Audiens*, 25. april 2012.

[2] Den hellige Josemaría, Notater tatt på en sammenkomst, 26. juni 1974.

[3] Mt 5,48.

[4] Frans, *Audiens*, 19. november 2014.

[5] Den hellige Josemaría, *The Way*, nr. 301.

[6] Jo 3,19.

[7] Apgj 10,38.

[8] *The Way*, nr. 874.

[9] Jf *De Spiritu*, nr. 98.

[10] Åp 7,9.

[11] *Den katolske kirkes katekisme*, nr. 1173.

[12] Jf *General Instruction of the Roman Missal*, nr 54.

[13] Benedikt XVI, *Preken*, 6. januar 2012.

[14] *Kirkebønner* i messen for den hellige Josemaría.

[15] *Bønn etter kommunion* i messen for den hellige Josemaría.

[16] *Kirkebønn* i messen for den salige Álvaro.

[17] Den hellige Bernard, *Sermo* 2 i *Opera Omnia Cisterc.* 5, 364.

[18] Benedikt XVI, *Preken*, 1. november 2006.

[19] *The Way*, nr. 133.

[20] Frans, *Audiens*, 19. november 2014.

[21] Den hellige Josemaría, Notater tatt på en sammenkomst, 18. mai 1970.

pdf | dokument generert automatisk fra
<https://opusdei.org/nb-no/article/som-en-stor-symfoni/> (18.02.2026)